

DEBATT-DAHL

Norsk debatt ville ikke ha vært den samme uten Hans Fredrik Dahl. Han skriver, mener og forsker. Nå står medieprofessoren midt mellom sine to Quisling-bind.

TEKST:
LARS-LUDVIG RØED
FOTO:
ROLF M. AAGAARD

– Du vil gjerne ha en hånd på rattet når Norges politiske kurs bestemmes?

(Pause)

– Ja, jeg skriver om det.

(Pause)

– Kan du utdype det?

(Pause. Han vrir på nøkkel-len til kontorskapet.)

– Før var jeg partipolitisk interessert, sto tilsluttet et parti. Nå er jeg kommentator, da skriver man utifra seg selv. Man må stole på egne fornemmelser. En kommentator er ofte lest – og som regel dårlig likt. Det er slik det må være.

– Og hvordan liker du å bli dårlig likt?

(Liten pause)

– Det blir en vanesak.

(Pause)

Av ovenstående dialog kan man utlede to ting. Det ene er at Hans Fredrik Dahl er en samfunnsengasjert mann som tenker seg om; det vet man forresten fra før. Det andre er at herr Dahl er lite glad i å snakke om seg selv. Han er beskjeden, på grensen til sje-nert. En nesten forvirrende egenskap hos en mann (les kulturredaktør, historiker, forfatter, professor) som i en årrekke har dukket opp i aviser og fjernsyn, oppdatert og flink til å ordlegge seg, belærende som en skolemester. Kamplystent har han krysset klinge med alskens kulturpersoner, med politikere, frontkjempere og gode nordmenn. Og altså beskjeden.

– Men du har lyst til å bestemme?

(Pause)

– Ikke noen stor lyst. Hvis jeg ønsket innflytelse, ville jeg ha brukt telefonen, vennene. Jeg har kontrakt med Dagbladet om en artikkel hver 14. dag. Som kommentator blir man mer tilbaketrukket, deltar egentlig ikke i noen sosial prosess.

Neivel. Og egentlig er han ikke kommentator/rikssynser Dahl, han er professor Dahl. Vi møter ham på lånt kontor i Forskningsparken på Blindern. Fra 1. mars er han «beskikket til professor i humanistisk medieviten-skap», heltids sådan, etter noen år som onsdags-professor. Men er ikke mannen historiker, da, har han ikke nylig smelt flere hundre sider Quisling i hodet på oss og fått opp

pulsen hos både NS-folket og jøssingene? Holder han på å forskreve seg?

(Liten pause. Og et smil.)

– Quisling og medier er to tilsynelatende ulike emner. Men kanskje ikke så ulike. Medieinteressen fikk jeg gjennom arbeidet med å skrive NRKs historie. Og historieinteressen hjalp meg til å forstå medieutviklingen i 80-årene, jeg fikk det som kommentarfelt. Quisling dreier seg heller ikke så rent lite om kommunikasjon... nåja.

– Gikk det som du trodde i 80-årene?

– Medieutviklingen? Ha, her finnes ingen konklusjon – det går i strykende fart hele tiden! Men Stortingets angst for medier har gitt dem vanskelige kår.

Han har litt ugreie kår selv, forresten. Han er i gang med bind 3 av NRKs historie, men må jobbe som en arkeolog som har mistet bæretillatelsen for kost og skje: En stor del av 60- og 70-årenes TV-sendinger er vekk, borte, slettet. Professor Dahl må derfor bedrive møysommelige rekonstruksjoner sammen med sine hovedfagsstudenter. Quisling er forsåvidt også borte og må rekonstrueres, men her tyter det – endelig! – over av arkiver og minner.

– Jeg må nesten avsette kontortid for å besvare alle henvendelser fra leserne. Quisling er sett på de utroligste steder og i de underligste sammenhenger. Jeg fører en utstrakt korrespondanse, det er fascinerende med folkloren rundt våre helter og skurker, morsomt ikke bare å studere eliter og generaler.

År med Quisling

I et kjellerkontor i Oscars gate har han skrevet de siste setningene i bind 2 om ministerpresident Vidkun og hans menn; det kommer med perm og bilder til høsten. Det var mye støy rundt bind 1, men da anmelderne delte ut ros og folket fikk lest, stilnet det. Er det mer kruitt i siste bind?

– Jaha, ja, det er i hvert fall krig, bomber og granater! Nei, jeg gjør dette på min måte.

I elleve år har han levd tett innpå Quisling. Det har vært en underlig prosess.

– Å skrive om NRK var bare gjevt, folk med gode minner og muntre historier. Quisling-jobben var menneskelig utfordrende, å oppleve at dette er Norges mest hatete menneske. De intense følelsene har gjort oppgaven spennende. Min oppgave er å skrive uten hat – kjølig og objektivt. Det kom som en overraskelse for meg at NS-folkene også er mennesker.

– Og nå omfavnes du av gammel-nazistene?

– Åneida. Boken ble kalt

«akseptabel» i Folk og Land, men noen omfavelse er det ikke. Slett ikke.

Hans Fredrik Dahl er ikke bortskjemt med sympatierklæringer.

— De prisene jeg har fått, har alle vært smedepriser, smiler han da vi minner ham om tildelingen av RVs «Kvinnebrille» i 1985, for «sin manglende evne til se verden med andre øyne enn sine egne».

Men Ridder av Den Gyne Gris i Studentersamfundet er han, en underlig ære for en

gammel radikaler. Gårdbruker er den 52 år gamle bygutten også blitt, på slektsgården i Høland.

— Jeg svettet mye ved tanken, men det har gått bra. Det er bare å begynne — så får man se, det er som å skrive en bok.

TV-kartlegging

Så ingen vet hvor Dahl'en hopper. Men han er ikke ansatt på åremål; et godt tips er at medieprofessoratet blir

hans base. Arbeidsoppgaver mangler han i hvert fall ikke.

— Fjernsynet er et viktig møbel, det har revolusjonert vår hverdag. Men det finnes ingen enkel oppskrift på å kartlegge hvordan TV har forandret oss. Det er forøvrig ikke lenge siden SV på Stortinget foreslo en TV-fri dag. Nå vil folk oppfatte det som en forulempning hvis de ikke får sin faste dose Per Ståle.

Sier professoren, og tar enda en liten pause. Men han gir nok lyd fra seg nokså raskt. **fl**

Hans Fredrik Dahl, medieprofessor og historiker, kommer med bind 2 om Vidkun Quisling til høsten, og er i gang med å skrive bind 3 av NRKs historie.